

Nr 70.

Av herr **Holstenson m. fl.**, om upphävande av ortsgraderingen i fråga om de bevillningsfria skatteavdragen m. m.

Enligt 48 § 1 mom. kommunallagen indelas samtliga orter i riket med avseende på levnadskostnaderna i fem ortsgrupper.

I förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt 16 § 1 mom. meddelas föreskrifter rörande statligt ortsavdrag, vars storlek är bestämd med hänsyn till de nyss nämnda ortsgrupperna, den s. k. skattegrupperingen.

Nu gällande skattegruppering avsåg ursprungligen åren 1935—1939. Dess giltighet förlängdes först till och med utgången av år 1940 och vid urtima riksdagen hösten 1939 ytterligare till och med utgången av år 1941.

De bevillningsfria avdragen fördela sig på de fem ortsgrupperna på följande sätt:

	O r t s g r u p p				
	I	II	III	IV	V
	K r o n o r				
Grundavdrag och familjeavdrag för hustru, vartdera.....	600	640	680	720	760
Familjeavdrag för de två första barnen, vartdera.....	460	500	540	580	620
Familjeavdrag för de övriga barnen, ettvar ..	700	760	820	880	940

Å dessa avdragsbelopp åtnjutes bankningsdel enligt vanliga regler.

För exempelvis en familj av man, hustru och fyra barn innebär detta att i lägsta dyrortsgruppen avdragsbeloppen uppgå till kr. 3,520:— medan i den högsta ortsgruppen avdragen för motsvarande familj skulle uppgå till kr. 4,640:—. Skillnaden i avdrag skulle således utgöra ej mindre än 1,120:— kronor.

I fråga om grunderna för skattegrupperingen är att märka, att 1936 års skattekommitté icke ansett sig ha anledning ingå i principiellt ställningstagande. Det har även uttalats, att efter det att kommunalskatteberedningen utrett frågan om familjebeskattningen, hithörande spörsmål böra upptagas till gemensam behandling ur såväl den statliga som den kommunala beskattningens synpunkt.

Även av 1936 års lönekommitté har behovet av omläggning av gällande dyrortsgruppering som bekant påtalats. Riksdagen har år 1938 i skrivelse uttalat sig i liknande riktning.

Frågan om en ändring av nuvarande förhållanden beträffande dyrortsgrupperingen är sålunda i hög grad aktuell.

Stark kritik har även riktats däremot. Med skäl har från deras sida, som företrädare landsbygdens och landsortens intressen, hävdats, att dyrortsgrupperingen innebär en orättvisa gent emot denna befolkningsgrupp. I arbetet för beredande av likvärdiga livsbetingelser för landsbygdens och städernas befolkning måste frågan om rättvisa förhållanden i dessa hänseenden i särskild grad beaktas. Uppenbart är, att den pågående utvecklingen på olika områden verkat och väl även i framtiden kommer att verka i riktning att utjämna levnadsförhållandena på land och i stad, åtminstone så till vida som levnadskostnaderna på landsbygden alltmera stegras. Så kan exempelvis med allt skäl erinras om, att de officiellt beräknade levnadskostnaderna i Stockholm även med nuvarande ofullkomliga beräkningsgrunder kunna påvisas — hyran frånräknad — numera föga avvika från genomsnittet i andra städer. Motsvarande ökade överensstämmelse torde kunna konstateras även beträffande andra orter.

I fråga om hyran förtjänar särskilt understrykas den svårighet vid jämförelser, som olikheten i bostadsstandard i städer och på landsbygden innebär. En annan faktor, som för framtiden synes bli av än större betydelse, är de ofantligt stegrade kostnaderna för byggnadsverksamheten på landet. Tillämpandet av liknande löner för byggnadsarbetarna, liksom det ökade användandet av det s. k. mättningsförfarandet i fråga om byggnadsarbetet även på landsbygden, har här en betydande inverkan. Andra faktorer verka också i samma riktning. Läge, kommunikationer, resekostnader och frakter för förnödenheter spela likaledes en roll vid bedömandet av de verkliga hyreskostnaderna. I fråga om barnens skolgång, liksom när det gäller anlåtande av läkare och veterinär m. m., ha landsbygdens innevånare svårigheter att räkna med. När det gäller trevnad och tillgång till kulturell odling och nöjen äro förhållandena olika.

Ett rent statistiskt kostnadsbedömande i fråga om levnadsvillkoren försvåras även därav och torde icke heller ensidigt kunna tillämpas, om ett verkligan rättvist bedömande avses.

Redan det förhållandet, att befolkningsförskjutningen i vårt land sker i riktning från landsbygden till städerna, visar kraftigt nog huru situationen uppfattas inom folket. Det synes med hänsyn härtill och till de svårigheter, som härav skapas för landsbygdens näringsliv, ingalunda vara av behovet påkallat, att genom en av staten fastställd dyrortsgruppering befordra en sådan utveckling. Icke minst gäller detta systemet, att med särskilt förmånliga bevillningsfria skatteavdrag tillgodose befolkningen på de orter, dit tillströmningen är som störst. På dessa platser har man redan de högre inkomsterna och de attraherande levnadsvillkoren, icke blott för de i det allmännas tjänst anställda, utan även hos andra löntagare. Där ha även affärsmän och andra näringsidkare med hänsyn till befolkningens större köpkraft möjlighet att bereda sig däremot svarande utkomst. Redan på dessa grunder beredes befolkningen i orterna med sådan levnadsstandard

påtagliga förmåner. Att de större medelinkomsterna särskilt skulle påkalla, att även skatteavdragen böra vara större, har man åtminstone på landsbygden svårt att förstå.

Det allmännas behov av skatteunderlag synes i dessa tider uppenbart. Så hårt som skattetrycket nu drabbar hela vårt folk, synes det icke motiverat, att den del av vårt folk, som har de mera åtrådade levnadsvillkoren, skall få tillgodogöra sig därutöver även större bevillningsfria avdrag än andra, medan garantiskatten i fråga om den kommunala beskattningen ofta omöjliggör för mindre jordbrukare att utnyttja ens den avdragsrätt de skulle ha. Med hänsyn till det finansiella läget synes det, som om man från det allmännas sida borde på helt annat sätt för så väl statlig som kommunal beskattning tillvarataga skattekrönorna i de s. k. dyrorterna. En anpassning av skattegrupperingen i anslutning till vad som gäller för den lägsta avdragsgruppen (ortsgrupp I) synes med hänsyn till rättvisans krav och för handen varande statsfinansiella situation motiverat.

Under återopande av vad som anförts föreslås,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville göra framställning, avseende att i samband med omprövning av dyrortsgrupperingsproblemet under beaktande av i motionen framförda synpunkter även omprövas upphävandet av ortsgraderingen i fråga om de bevillningsfria skatteavdragen och beredande av ökat skatteunderlag, genom generell tillämpning av nu för ortsgrupp I gällande familjeavdrag.

Stockholm den 22 januari 1940.

Allan Holstenson.

John Gustavson

Wiktor Egnell.

Arvid De Geer.

i Guntorp.

Joh. Friggeråker.

Verner Andersson.

Axel Löfvander.

Ernst Eskhult.

B. A. Nilsson.

Ivar Persson.

